

Toelichtende notitie bij Nota reserves en voorzieningen van Delfland 2022

1 Inleiding

Delfland heeft Deloitte gevraagd de wijze van tariefbepaling te beoordelen en hierover advies uit te brengen. Het afgegeven advies bevat de volgende twee belangrijke punten:

1. de heffing van belasting van de twee taken watersysteem en waterzuivering zijn gesloten systemen;
2. de belastingopbrengst per taak mag maximaal *kostendekkend* zijn.

De toerekenbare kosten per taak vormen dus de basis voor de belastingtarieven. Als onderdeel van de zogenoemde *kostendekkendheid* mag er per taak voor drie componenten gespaard (gereserveerd) worden.

1. Er mag gespaard worden voor *vervanging/levensduur verlengend onderhoud*. Dit moet worden onderbouwd met een meerjaren investeringsplanning.
2. Er mag worden gespaard voor risico's: het *weerstandsvermogen (opvangen van risico's)*. Dit moet worden onderbouwd met een risicoanalyse.
3. Om jaarlijkse schommelingen in belastingtarieven te ondervangen, mag er worden gespaard voor tariefegalisatie. Hiermee kan over een periode van bijvoorbeeld vijf jaar één of meerdere tarieven stabiel worden gehouden dan wel gelijkmatig laten ontwikkelen. De voorwaarde is dat er een gedegen plan onder moet liggen.

Daarnaast moet er een heldere methodiek zijn voor het analyseren van het jaarrekeningresultaat. De uitkomst van deze analyse is relevant voor de mogelijkheden van verwerking van deze resultaten (naar taakreserve, of vrij besteedbaar). In principe moeten de resultaten op een taak worden toegerekend aan één van de desbetreffende taakreserves. Bij (aantoonbare) efficiencyvoordelen kan een (deel van het) jaarresultaat vrij besteedbaar zijn. Efficiency voordelen ontstaan als er minder kosten dan begroot worden gemaakt om dezelfde prestatie te leveren. Een hogere belastingopbrengst door een groter dan begroot areaal is ook een efficiencyvoordeel. Een van de mogelijk bestedingen van een efficiencyvoordeel kan een demping van een of meerdere tarieven zijn. Geplande werkzaamheden, die niet zijn uitgevoerd maar worden doorgeschoven naar een volgend jaar leiden niet tot een efficiencyvoordeel. In bijlage 1 is de werking van de reserves schematisch weergegeven inclusief toelichting over welk deel van het jaarresultaat vrij besteedbaar is en welk deel taak gebonden is.

Deze wijzigingen hebben tot gevolg dat met name de huidige reserves tegen het licht zijn gehouden: welke reserves blijven bestaan, welke worden samengevoegd en welke moeten worden ingesteld? De voorzieningen worden uiteraard meegenomen in de beoordeling, maar bovenstaande heeft (vrijwel) geen gevolgen voor de voorzieningen.

2 Overzicht huidige reserves

Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle ingestelde reserves en voorzieningen met het werkelijk saldo per 31-12-2020 (conform de vastgestelde jaarrekening 2020), de begrote stortingen en onttrekkingen 2021 en het begrote saldo per 31-12-2021. Vervolgens wordt het effect van de burap 2021 weergegeven om tot een verwachte stand per 31 december 2021 te komen. In de laatste kolom is tot slot per reserve en voorziening aangegeven of deze blijft bestaan of wordt opgeheven.

Reserves en voorzieningen	Begroting 2021				Effect burap 2021	Verwacht saldo 31-12-2021	Opheffen ja/nee
	saldo jaarrekening 31-12-2020	storting 2021	onttrekking 2021	saldo 31-12-2021			
Algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem	38.490.219			38.490.219		38.490.219	nee
Algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering	1.378.788			1.378.788		1.378.788	nee
Reserve niet vrij besteedbaar vermogen	45.691.386	19.605.329		65.296.715	25.500	65.322.215	ja
Totaal algemene reserves	85.560.393	19.605.329	-	105.165.722	25.500	105.191.222	
Egalisatiereserve gebouwd	657.435		200.000	457.435		457.435	ja
Egalisatiereserve ingezetenen	1.573.944			1.573.944		1.573.944	ja
Egalisatiereserve ongebouwd	27.460			27.460		27.460	ja
Reserve tariefdemping watersysteemheffing	-			-		-	nee
Reserve tariefdemping zuivering	13.475.000	1.400.000	2.700.000	12.175.000		12.175.000	nee
Totaal egalisatieserves	15.733.839	1.400.000	2.900.000	14.233.839	-	14.233.839	
Reserve zoetwaterfabriek	1.197.000			1.197.000		1.197.000	nee
Egalisatiereserve PPS	18.730.508	5.214.000		23.944.508		23.944.508	nee
Reserve frictiekosten	1.522.500		75.000	1.447.500		1.447.500	ja
Totaal bestemmingsreserves	21.450.008	5.214.000	75.000	26.589.008	-	26.589.008	
Totaal reserves	122.744.240	26.219.329	2.975.000	145.988.569	25.500	146.014.069	
Voorziening wachtgeld	79.934			79.934		79.934	nee
Totaal voorzieningen	79.934	-	-	79.934	-	79.934	
Totaal voorzieningen	79.934	-	-	79.934	-	79.934	
Totaal reserves en voorzieningen	122.824.174	26.219.329	2.975.000	146.068.503	25.500	146.094.003	

Het totaal saldo per 31 december 2020 bedraagt € 122,824 miljoen. Volgens de begroting wordt er voor € 26,219 miljoen (inclusief resultaat 2020) in de reserves gestort en € 2,975 miljoen onttrokken. Dat geeft een begroot saldo van € 146,069 miljoen per 31 december 2021. Het positief resultaat uit de burap 2021 zorgt voor een toename van de reserve niet vrij besteedbaar, waardoor in totaal een saldo van € 146,094 miljoen wordt verwacht per 31 december 2021. Afhankelijk van het daadwerkelijke resultaat 2021 kunnen de saldi van de reserves die in de jaarrekening 2021 worden vastgesteld hiervan afwijken.

3 Overzicht voorgestelde situatie inclusief herverdeling saldi

In de volgende tabel zijn de huidige reserves en voorzieningen nogmaals weergegeven met het verwachte saldo per 31-12-2021. Daarnaast zijn de nieuw in te stellen reserves en voorzieningen opgenomen. Vervolgens is zichtbaar gemaakt hoe per 1 januari 2022 de herverdeling van de saldi plaatsvindt tussen de bestaande, op te heffen en nieuwe reserves.

Sommige namen van de bestaande reserves zijn aangepast voor een consistent gebruik van benamingen (conform die in de nota reserves en voorzieningen). De egalisatiereserve PPS is hernoemd naar egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder.

Reserves en voorzieningen	Verwacht saldo 31-12-2021	Herverdeling per 01-01-2022	Saldo na herverdeling 01-01-2022
Algemene reserve weerstandsvermogen watersysteem	38.490.219	-10.890.219	27.600.000
Algemene reserve weerstandsvermogen zuiveringsbeheer	1.378.788	6.021.212	7.400.000
Reserve niet vrij besteedbaar vermogen	65.322.215	-65.322.215	-
Algemene reserve vrij besteedbaar	-	-	-
Totaal algemene reserves	105.191.222	-70.191.222	35.000.000
Egalisatiereserve gebouwd	457.435	-457.435	-
Egalisatiereserve ingezetenen	1.573.944	-1.573.944	-
Egalisatiereserve ongebouwd	27.460	-27.460	-
Kostenegalisatiereserve watersysteem	-	-	-
Kostenegalisatiereserve zuiveringsbeheer	-	-	-
Tariefdempingreserve watersysteem	-	13.889.933	13.889.933
Tariefdempingreserve zuiveringsbeheer	12.175.000	-5.514.587	6.660.413
Tariefegalisatiereserve watersysteem	-	-	-
Tariefegalisatiereserve zuiveringsbeheer	-	-	-
Totaal egalisatieserves	14.233.839	6.316.507	20.550.346
Reserve zoetwaterfabriek	1.197.000	-	1.197.000
Egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder	23.944.508	-	23.944.508
Reserve frictiekosten	1.447.500	-1.447.500	-
Reserve kapitaallasten investeringen watersysteem	-	22.862.775	22.862.775
Reserve kapitaallasten investeringen zuiveringsbeheer	-	42.459.440	42.459.440
Totaal bestemmingsreserves	26.589.008	63.874.715	90.463.723
Totaal reserves	146.014.069	-	146.014.069
Voorziening wachtgeld	79.934	-	79.934
Totaal voorzieningen	79.934	-	79.934
Totaal voorzieningen	79.934	-	79.934
Totaal reserves en voorzieningen	146.094.003	-	146.094.003

Na opheffing van een aantal reserves, de instelling van de nieuwe reserves en de herverdeling blijft het totaal saldo € 146,094 miljoen. Wel is zichtbaar dat het totaal aan algemene reserves met ruim € 70 miljoen afneemt en voor het grootste deel (ca. 91%) naar de bestemmingsreserves voor kapitaallasten investeringen gaat.

Hieronder worden de mutaties per reserve toegelicht. Belangrijk om te weten, is dat de herverdeling tussen reserves altijd binnen een taak plaatsvindt (saldi blijven binnen een systeem). Niet taak gebonden reserves worden verdeeld over de twee taken op basis van een onderbouwing en anders 65-35.

Algemene reserves

- De omvang van de twee reserves weerstandsvermogen zijn gebaseerd op een geactualiseerde risico inschatting en berekening. Daaruit blijkt dat de reserve voor het watersysteem naar beneden kan en die van het zuiveringsbeheer te kort komt. Na herverdeling zijn beide op het niveau dat benodigd wordt geacht om de benoemde risico's op te kunnen vangen.
Het saldo van de algemene reserve weerstandsvermogen watersysteem is overgeheveld naar de tariefdempingreserve watersysteem (zie punt f). Voor

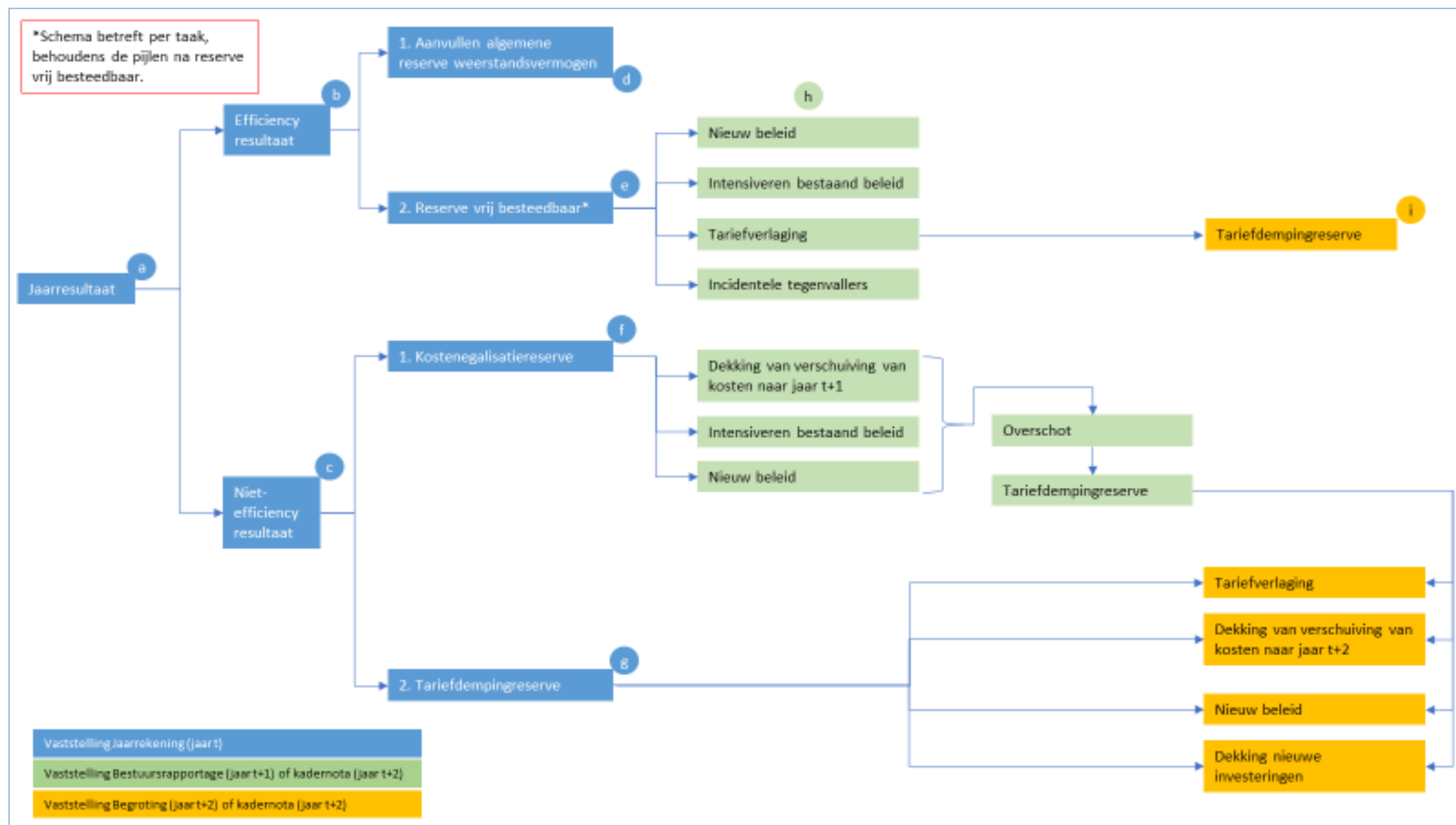
zuiveringsbeheer gebeurt hetzelfde de andere kant op: vanuit tariefdemping naar weerstandsvermogen (zie punt g).

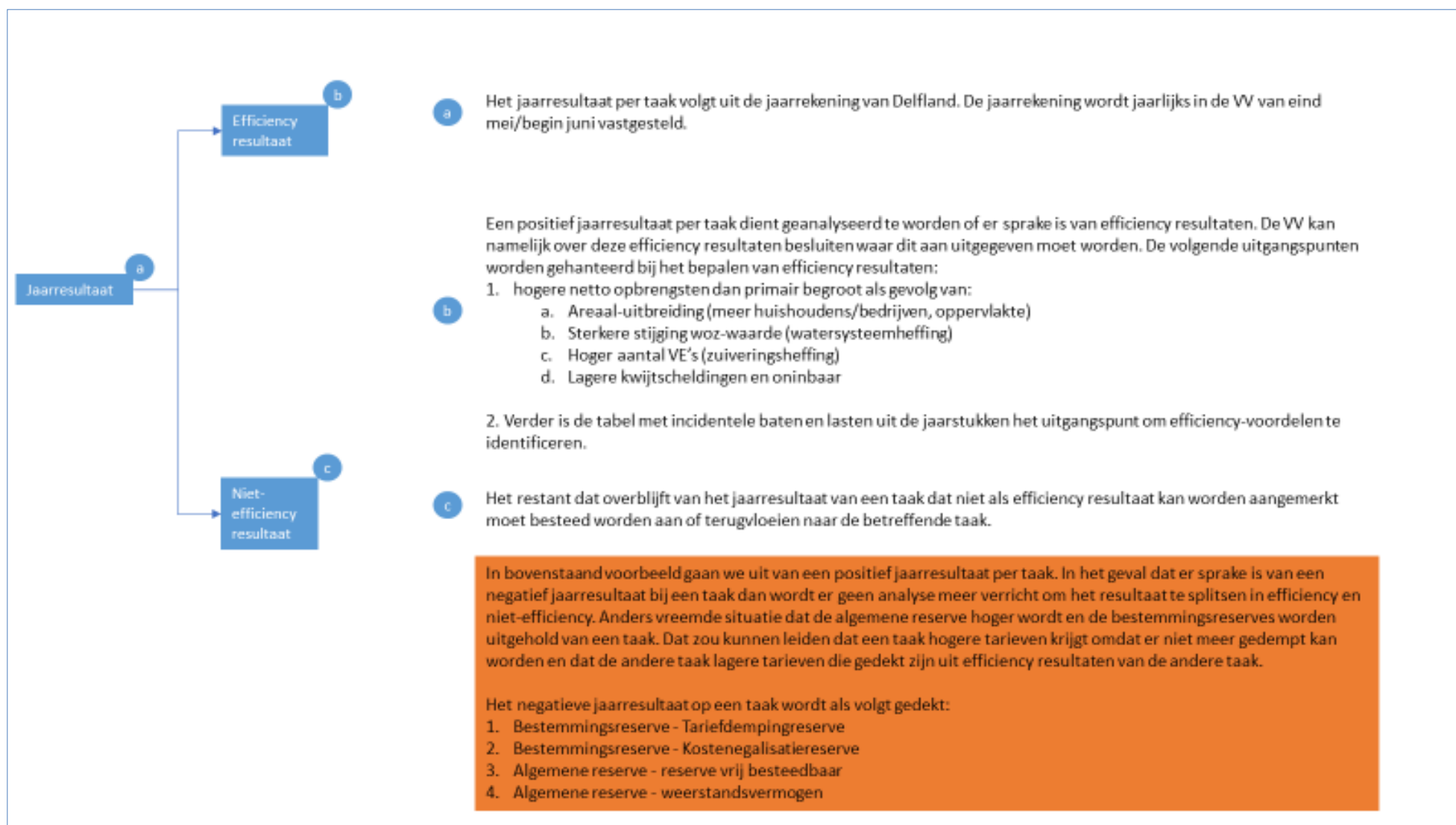
- b. De reserve niet vrij besteedbaar wordt opgeheven. Het saldo gaat volledig naar de twee bestemmingsreserves kapitaallasten investeringen. De verdeling tussen de twee taken is gebaseerd op de SIA (zie punt j).
- c. De algemene reserve vrij besteedbaar is een nieuw in te stellen reserve. Het saldo per 1 januari 2022 is nul (0). De eerste mogelijke voeding van de reserve gebeurt na de analyse van de jaarrekening 2021. Indien efficiency resultaten zich voordoen en de beide reserves weerstandsvermogen zijn voldoende van omvang, dan kan een restant saldo worden toegevoegd aan de reserve vrij besteedbaar.

Egalisatiereserves

- d. Op advies van Deloitte worden de drie reserves voor gebouwd, ingezetenen en ongebouwd opgeheven en de saldi overgeheveld naar de tariefdempingreserve watersysteem (zie punt f). De vorming van één reserve geeft namelijk geen beperkingen wat betreft de inzet: onttrekkingen kunnen worden ingezet voor het watersysteem in totaal en specifiek voor één of meerdere categorieën. Deze werkwijze is (administratief) eenvoudiger en geeft de gewenste flexibiliteit.
- e. De beide kostenegalisatiereserves zijn nieuw in te stellen reserves. Het saldo per 1 januari 2022 is nul (0). De eerste mogelijke voeding van de reserve gebeurt na de analyse van de jaarrekening 2021. Indien niet-efficiency resultaten zich voordoen, dan worden deze in beginsel gestort in de betreffende kostenegalisatiereserve. Dit is taak gebonden. Een niet-efficiency resultaat binnen zuiveringsbeheer gaat naar de kostenegalisatiereserve zuiveringsbeheer. Idem voor watersysteem.
- f. De tariefdempingreserve watersysteem heeft per 1 januari 2022 een saldo door de overheveling vanuit:
 - algemene reserve weerstandsvermogen watersysteem (zie punt a);
 - de egalisatiereserves gebouwd, ingezetenen en ongebouwd (zie punt d); en
 - 50% van de bestemmingsreserve frictiekosten (zie punt i).
- g. Het saldo in de tariefdempingreserve zuiveringsbeheer wordt enerzijds gevoed door een overheveling van 50% uit de bestemmingsreserve frictiekosten en anderzijds door een overheveling naar de algemene reserve weerstandsvermogen zuiveringsbeheer om het saldo aldaar aan te vullen tot het vereiste niveau (zie punt a).
- h. De bestemmingsreserves zoetwaterfabriek en AWZI Harnaschpolder blijven intact en onveranderd.
- i. De bestemmingsreserve frictiekosten wordt opgeheven. Omdat de reserve niet aan een taak is gebonden, wordt het saldo op basis van een verdeling van 65-35 overgeheveld naar de reserves tariefdemping van het watersysteem en zuiveringsbeheer (zie punt f respectievelijk g).
- j. De bestemmingsreserves kapitaallasten investeringen watersysteem en zuiveringsbeheer krijgen beide saldi overgeheveld vanuit de algemene reserve niet vrij besteedbaar vermogen (zie punt b). De verdeling over beide taken is gebaseerd op de verhouding van de kapitaallasten van beide taken (35-65). Het gaat dan specifiek over de kapitaallasten van investeringen (nieuwe en uitbreiding) uit de SIA voor de komende 30 jaar.
- k. De voorziening wachtgeld blijft onveranderd. De nieuwe rekensystematiek voor de tarieven heeft geen gevolgen voor voorzieningen.

Bijlage 1 Werking reserves

Het jaarresultaat per taak dient geanalyseerd te worden of er sprake is van efficiency resultaten. De VV kan namelijk over deze efficiency resultaten besluiten waar dit aan uitgegeven moet worden. De volgende uitgangspunten worden gehanteerd bij het bepalen van efficiency resultaten:

1. hogere netto opbrengsten dan primair begroot als gevolg van:

- a. Areaal-uitbreiding (meer huishoudens/bedrijven, oppervlakte)
- b. Sterkere stijging woz-waarde (watersysteemheffing)
- c. Hoger aantal VE's (zuiveringsheffing)
- d. Lagere kwijtscheldingen en oninbaar

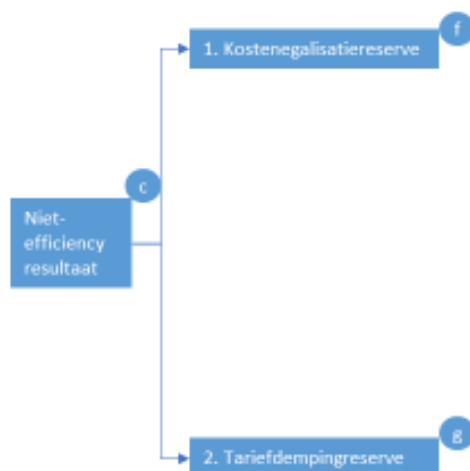
2. Verder is de tabel met incidentele baten en lasten uit de jaarstukken het uitgangspunt om efficiency-voordelen te identificeren.

De algemene reserve weerstandsvermogen per taak wordt, indien nodig, als eerste aangevuld. De gewenste hoogte van de algemene reserve weerstandsvermogen volgt uit het geactualiseerde risicoprofiel (van januari).

Indien er na eventuele toevoeging aan de algemene reserve weerstandsvermogen per taak een saldo overblijft, dan wordt dit gestort in de reserve vrij besteedbaar.

De VV kan vrij beschikken over de reserve vrij besteedbaar. Vanuit externe regelgeving wordt niet voorgeschreven dat het saldo aan een specifieke taak besteed moet worden.

De VV kan bij de behandeling van de eerstvolgende kadernota en/of bestuursrapportage besluiten nemen hoe dit saldo ingezet zal worden.

- c Het restant dat overblijft van het jaarresultaat van een taak dat niet als efficiency resultaat kan worden aangemerkt moet besteed worden aan of terugvloeien naar de betreffende taak.

f Het voordelige jaarresultaat per taak wordt in beginsel gestort in een kostenegaliseringsreserve per taak voor zover deze niet als efficiency voordelen aangemerkt kunnen worden. Het uitgangspunt is namelijk dat er inkomsten zijn ontvangen voor activiteiten, die nog niet zijn uitgevoerd door Delfland. Als deze activiteiten vertraagd zijn dan zullen de kosten alsnog gemaakt worden. De kostenegaliseringsreserve kan dan worden ingezet. Een voorbeeld hiervan zijn de baggerwerkzaamheden.

Het saldo van de kostenegaliseringsreserve per taak wordt direct of bij de eerstvolgende bestuursrapportage ingezet. De gedachte is namelijk dat de kosten maximaal 1 jaar vertraging opleveren.

De tariefdempingreserve per taak is gevormd uit gerealiseerde voordelige resultaten uit het verleden, die als gevolg van het gesloten systeem van belastingopbrengsten, ingezet zullen worden om een tariefstijging van of binnen een taak te dempen.

- g Zoals toegelicht bij de kostenegaliseringsreserve zal in beginsel het voordelige saldo worden gestort in de kostenegaliseringsreserve. Indien bij de vaststelling van de jaarrekening al blijkt dat een deel van het voordelig saldo is ontstaan door het bewust (deels) niet uitvoeren en uitgeven aan activiteiten en dat het komende jaar ook niet zal worden ingehaald. In dat geval kan een deel direct uit het niet-efficiency resultaat gestort worden in de tariefdempingreserve.

Indien er na eventuele toevoeging aan de algemene reserve weerstandsvermogen per taak een saldo overblijft, dan wordt dit gestort in de reserve vrij besteedbaar.

e

De VV kan vrij beschikken over de reserve vrij besteedbaar. Vanuit externe regelgeving wordt niet voorgeschreven dat het saldo aan een specifieke taak besteed moet worden.

De VV kan bij de behandeling van de eerstvolgende kadernota en/of bestuursrapportage besluiten nemen hoe dit saldo ingezet zal worden.

h

Bij de behandeling van de kadernota en/of bestuursrapportage kan de VV besluiten om het saldo van de reserve vrij besteedbaar in te zetten voor: nieuw beleid, intensiveren bestaand beleid, tariefverlaging of dekking van incidentele tegenvallers.

Bij tariefverlaging kan de VV besluiten of dit beide taken betreft of slechts 1 taak danwel specifieke categorieën binnen de taak watersysteem.

i

Het deel dat beschikbaar wordt gesteld voor tariefverlaging door de VV wordt onttrokken aan de reserve vrij besteedbaar en gestort in de bestemmingsreserve tariefdempingreserve van desbetreffende taak. Bij de vaststelling van de begroting besluit de VV dat (een deel van) het beschikbare saldo van de tariefdempingreserve ingezet wordt voor een taak danwel categorie(en).

